

Нові виміри і можливості

Двадцять років партнерства між НАТО і Україною

Посол Дірк БРЕНГЕЛЬМАНН, помічник Генерального секретаря НАТО, відділ політичних справ і політики безпеки НАТО, спеціально для «Дня»

Двадцять років тому Україна оголосила свою незалежність і з того часу користується перевагами того хороброго рішення. Однією з перших головних зовнішньополітичних дій вільної держави Україна був пошук можливостей партнерства з Організацією Північноатлантичного Договору, і НАТО була рада започаткувати тривалу дружбу з новою демократичною державою і одним з найбільших гравців в сфері європейської безпеки.

Метою цієї статті є оцінка відносин між Україною і НАТО, погляд у майбутнє.

Офіційно відносини між НАТО і Україною розпочались в 1991 р., коли Україна приєдналась до Ради Північноатлантичної співпраці. Після цього Україна в 1994 р. приєдналась до Партнерства заради миру, а в 1997 р. була підписана Хартія про особливе партнерство

Як було зазначено, ці двадцять років партнерства збігаються з двадцятьма роками української незалежності. І в цьому є важливий символ. З самого початку НАТО всіляко підтримувала незалежність і самовизначення України. І так буде і в майбутньому.

Я хотів би, щоб ця стаття, по-перше, висвітлила важливу роль, яку Україна грає в сфері безпеки. Потім, я хочу привернути увагу читача до спільних викликів безпеці, що постають перед Україною і НАТО. І я хочу на завершення запропонувати ряд способів, в які НАТО і Україна могли б зробити більше — разом — для додання цих викликів, і забезпечити нам усім безпечне, стабільне і захищене середовище.

За останні два десятиріччя Україна скористалась своєю незалежністю для розвитку і перетворення на впливову дійову особу на арені зовнішньої політики і безпеки, як в цьому регіоні, так і поза його межами.

ФОТО З САЙТА DAYLIFE.COM

15 КВІТНЯ, 2011 рік. БЕРЛІН. МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ КОСТЯНТИН ГРИЩЕНКО ПІД ЧАС ЗУСТРІЧІ З ГЕНЕРАЛЬНИМ СЕКРЕТАРЕМ НАТО АНДЕРСОМ ФОГОМ РАСМУССЕНОМ ПІСЛЯ ЗАСІДАННЯ КОМІСІЇ УКРАЇНА — НАТО

Україна наполегливо прагне бути постачальником безпеки, а не просто її споживачем. Цим підходом вона заслужила велику міжнародну повагу і захоплення — і це продовжується і сьогодні.

Хоробре рішення України — невдовзі після проголошення незалежності — про відмову від ядерної зброї викликало захоплення. Україна також всіляко підтримує нерозповсюдження ядерної зброї і ядерну безпеку — зобов'язання, увагу на яке всі знов звернули, коли ми відзначили 25-ту річницю Чорнобильської катастрофи.

Ще однією важливою рисою політики безпеки України за ці двадцять років, що минули, є її роль дуже активного партнера НАТО; першого партнера НАТО, що робить внески в усі наші операції — від нашої діяльності зі стабілізації ситуації на Балканах і в Афганістані, до антитерористичних морських патрулювань в Середземному морі.

Україна також є першим партнером НАТО, який зробив внесок у Сили реагування НАТО. Потужний транспортний літак Іл-76 і її унікальний досвід у сфері хімічного, біологічного, радіологічного і ядерного захисту відіграють важливу роль у забезпеченні цих багатонаціональних сил необхідними можливостями.

До минулого року Україна також хотіла стати новим членом НАТО — і Альянс активно підтримував це прагнення. Але після минулорічних президентських виборів уряд оголосив європейську інтеграцію своїм головним зовнішньополітичним пріоритетом і вважає, що Україна може зробити свій найбільший внесок в міжнародну безпеку не вступаючи до ніяких військових альянсів.

НАТО ставиться до цього рішення з повною повагою. Ми вже казали, і повторюємо, що ми визнаємо суверенне право кожної країни вільно вибрати для себе підхід до організації безпеки.

Але ми також вважаємо, що зараз, як ніколи раніше, існують потужні причини для розвитку партнерства між НАТО і Україною. Що підводить мене до другої частини мого послання.

Перед усіма нашими країнами повстають численні, все більш складні виклики безпеки. Розповсюдження зброї масового знищення, кібер-безпека, енергетична безпека і піратство — усе це приклади транснаціональних викликів, відповісти на які можливо лише через новий рівень співробітництва між державами і організаціями.

Слабкі держави майже на іншому боці земної кулі можуть безпосередньо впливати на нашу безпеку. Кризи на Балканах, Афганістані і тепер в Лівії, усі вони підтверджують потребу міжнародного товариства в здатності реагувати і захищати людське життя. Результативний кризовий менеджмент вимагає значних сил і засобів, а також здатності працювати разом з міжнародними організаціями, державами і неурядовими організаціями.

Останнім часом НАТО стає все більш дієвою платформою саме для такої багатосторонньої співпраці в сфері безпеки. Після ухвалення нової Стратегічної концепції Альянсу наприкінці минулого року, і рішення про модернізацію наших партнерств, роль НАТО в цій сфері лише набере ваги. Це відкриває нові цікаві можливості для такого активного партнера, як Україна, щодо поглиблення співпраці з Альянсом. Що підводить мене до третьої частини мого послання.

Україна і НАТО мають чудову основу для роботи. Протягом ряду років Україна розробляє свої Річні національні програми, якими керується у своїй співпраці з Альянсом. РНП — це важливий дороговказ для українських реформ і дієвий засіб забезпечення змістом і напрямом її прагнення до європейської інтеграції.

Під час засідання міністрів закордонних справ 15 квітня в Берліні, Комісія НАТО-Україна зробила спільну заяву, зазначивши конкретні пріоритети співпраці.

Військова реформа є традиційною сферою співпраці і залишається головним пріоритетом. Життєво необхідно привести розмір і структуру Збройних Сил України у відповідність до вимог майбутнього, а не минулого. Україна також виявила зацікавленість у посиленні оперативної сумісності своїх військ з військами НАТО. Протягом років Україна успішно користується порадами і ресурсами, які в цій сфері надає Альянс. Але ми можемо зробити набагато більше, ми маємо це зробити.

Зважаючи на користь українських внесків в операції НАТО, ми природно очікуємо на ще більшу співпрацю в цій сфері, яка є обопільно корисною. НАТО все активніше працює над питаннями безпеки судноплавства, а українські торговельні судна і моряки стають жертвами нападів піратів поблизу Африканського рогу. Українські ВМС мають досвід співпраці з НАТО в рамках нашої контртерористичної операції в Середземномор'ї. Було би доцільно, якби українські ВМС прилучились і до операції НАТО з протидії піратам.

В рамках модернізації політики партнерства НАТО, ми хочемо надати більше ваги голосу наших оперативних партнерів в питаннях планування і проведення таких операцій, в яких вони беруть участь. Зважаючи на активний внесок України в ряд операцій НАТО, я впевнений, що така можливість може бути привабливою для наших українських партнерів.

НАТО і Україна також проводять регулярні консультації з питань кібер-безпеки, енергетичної безпеки, тероризму і розповсюдження ЗМЗ. Ми також розвиваємо нові сфери практичної співпраці. Наприклад, НАТО і Україна нещодавно вирішили розпочати проект з очищення ряду колишніх військових об'єктів від радіоактивних залишків радянських часів. НАТО також погодилась допомогти Україні підготуватись до європейського футбольного чемпіонату в сфері планування реагування на надзвичайні ситуації.

На завершення, дозвольте мені повторити, що НАТО стоїть поруч з Україною з самого моменту звільнення від комунізму і відколи вона зайняла своє належне місце як суверенна держава Європи. Ми і надалі підтримуватимемо Україну по мірі того, як перед нами повставатимуть складні виклики XXI століття. Я переконаний в тому, що Україна повною мірою гратиме свою роль в цій спільній роботі.

№124, вівторок, 19 липня 2011